

Investigating social factors affecting women's social security (comparative comparison between Iran and Turkey)

Shahamat Jafari ^۱, Dr. Samad Abedini ^{*۲}, Dr. Samad Rasolzadeh Aghdam ^۳

(Received date: ۲۲۲۳/۰۹/۲۰ - Accepted date: ۲۲۲۳/۱۱/۲۰)

Abstract:

This research was conducted with the aim of investigating the social factors affecting the social security of women (comparative comparison between Iran and Turkey), which was carried out from a descriptive to documentary method and secondary analysis using simple regression, and in terms of time, it was a cross-sectional type in the interval The years are ۲۰۰۰ to ۲۰۰۰. To investigate the variables of the research, the theories of feeling of social security of Bozan and Giddens (۱۹۷۷), influential economic factors of Marx and Mendras and supervision, identity and feeling of social security of Tajfel, social capital and feeling of social security of Parsons were used. The statistical community includes the countries of Iran and Turkey, and the data of both countries in all indicators in terms of the year under review were obtained from the World Values Survey (WVS) data bank.

The results of the survey show that the attitude of women towards social security in Iran and Turkey is little different and the average of social security is close for both countries. In Iran, the components; Social tolerance ($p < ۰.۰۵$, $t = ۰.۱۵$, $\beta = ۰.۲۱$), civic behavior ($p < ۰.۰۵$, $t = ۴.۲۶$, $\beta = ۰.۱۹$), institutional trust ($p < ۰.۰۵$, $t = ۳.۶۸$, $\beta = ۰.۱۷$) and social participation ($p < ۰.۰۵$, $t = ۴.۶۰۲$, $\beta = ۰.۱۸$) have the greatest effect on women's social security index, and in Turkey the components of social tolerance ($p < ۰.۰۵$, $t = ۴.۷۰$, $\beta = ۰.۱۴$), civil behavior ($p < ۰.۰۵$, $t = ۴.۲۸$, $\beta = ۰.۱۳$), institutional trust ($p < ۰.۰۵$, $t = ۵.۶۲$, $\beta = ۰.۱۸$) and social class ($p < ۰.۰۵$, $t = ۳.۳۶۲$, $\beta = ۰.۰۹۷$) have the greatest effect on Turkey's social security index.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

Keywords: social participation, institutional trust, social tolerance, civic behavior, social class

^۱ PhD student in Sociology, Department of Social Sciences, Khalkhal Branch, Islamic Azad University, Khalkhal, Iran

^۲ Assistant Professor, Department of Social Sciences, Khalkhal Branch, Islamic Azad University, Khalkhal, Iran (corresponding author) abedinisamad@gmail.com

^۳ Associate Professor, Department of Sociology, Shahid Madani University of Azerbaijan, Tabriz, Iran

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر امنیت اجتماعی زنان (مقایسه تطبیقی بین ایران و ترکیه)

شبهامت جعفری^۱، دکتر صمد عابدینی^۲، دکتر صمد رسول زاده اقدم^۳

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۷/۰۷ - تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۰۴)

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر امنیت اجتماعی زنان (مقایسه تطبیقی بین ایران و ترکیه) انجام گرفته است که از نوع توصیفی به شیوه اسنادی و تحلیل ثانویه با استفاده از رگرسیون ساده به اجرا درآمده و از نظر زمانی از نوع مقطعی در فاصله سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۰ می‌باشد. برای بررسی متغیرهای تحقیق از نظریه‌های احساس امنیت اجتماعی بوزان و گیدنز (۱۳۷۷)، عوامل تأثیرگذار اقتصادی مارکس و مندراس و نظارت، هویت و احساس امنیت اجتماعی تاجفل، سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی پارسونز استفاده شد. جامعه آماری شامل کشورهای ایران و ترکیه است، که داده‌های هر دو کشور در تمامی شاخص‌ها از نظر سال مورد بررسی از بانک اطلاعات داده‌های پیمایش ارزش‌های جهانی (WVS) اخذ شده است.

نتایج بررسی نشان می‌دهد که نگرش زنان به امنیت اجتماعی در کشورهای ایران و ترکیه تفاوت کمی دارند و میانگین امنیت اجتماعی نیز برای هر دو کشور به هم نزدیک می‌باشد. در کشور ایران مؤلفه‌های: مدارای اجتماعی ($t = 5.15, p < 0.05, \beta = 0.21$)، رفتار مدنی ($t = 4.26, p < 0.05, \beta = 0.19$)، اعتماد نهادی ($t = 3.68, p < 0.05$)، مشارکت اجتماعی ($t = 4.60, p < 0.05, \beta = 0.18$) بیشترین تأثیر را بر شاخص امنیت اجتماعی زنان دارند و در ترکیه مؤلفه‌های مدارای اجتماعی ($t = 4.70, p < 0.05, \beta = 0.14$)، رفتار مدنی ($t = 3.36, p < 0.05$)، اعتماد نهادی ($t = 5.62, p < 0.05, \beta = 0.18$) و طبقه اجتماعی ($t = 3.36, p < 0.05$) بیشترین تأثیر را بر شاخص امنیت اجتماعی ترکیه دارند.

واژگان کلیدی: مشارکت اجتماعی، اعتماد نهادی، مدارای اجتماعی، رفتار مدنی، طبقه اجتماعی

^۱ دانشجوی دکتری تخصصی جامعه‌شناسی گروه علوم اجتماعی، واحد خلخال، دانشگاه آزاد اسلامی، خلخال، ایران

^۲ استادیار گروه علوم اجتماعی، واحد خلخال، دانشگاه آزاد اسلامی، خلخال، ایران (نویسنده مسئول): abedinisamad@gmail.com

^۳ دانشیار گروه جامعه‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

مقدمه

امنیت که به معنی آرامش درونی و اطمینان خاطر از نبود عوامل اضطراب‌زا و بر هم زنده آرامش است، از نیازهای مهم و اساسی بشر است (الدريج^۱، ۲۰۰۵؛ لینگ^۲، ۱۹۸۴؛ هورنی^۳، ۱۹۳۷ و بوزان^۴، ۱۹۹۱)، به طوری که با زوال آن تشویش، اضطراب و ناآرامی در زندگی انسان حاکم می‌شود و مرتفع شدن بسیاری از نیازهای کنشگران اجتماعی در صورت عدم تامین امنیت به مشکل می‌خورد (کاهه^۵، ۱۳۸۴). پس از برآوردن نیازهای اولیه فیزیولوژیک، امنیت از عوامل مهم و تأثیرگذار در تحقق اهداف والای انسانی است (نویدنیا، ۱۳۸۵). و در سلسله مراتب نیازهای مازلو^۶ (۱۹۹۹)، نیز لازمه شکوفائی استعدادها پس از تامین نیازهای انسان، تحقق امنیت می‌باشد.

یکی از واضح‌ترین تعابیر در ارتباط با شرایط و ملزومات اولیه زندگی توسط گیدنز^۷ (۱۳۷۷) ارائه شده است و از نظر وی؛ «زندگی را می‌توان به مجموعه‌ای کم و بیش جامع از عملکردها تعبیر کرد که فرد برای داشتن شکل مناسبی از عملکردها، در وهله اول نیازمند امنیت است به طوری که اساساً برای بقا و تکامل انسان، وجود امنیت اجتماعی محسوس، الزامی می‌باشد» (جهانگیری ۱۳۹۲).

امنیت مقوله‌ای اساسی در هر نظام اجتماعی است و تمام ابعاد زندگی بشری را در جنبه‌های مختلف (فردی و اجتماعی) فراگرفته است (جهانگیری و مساوات، ۱۳۹۲) و بر همین اساس است که هر نظام اجتماعی در هر جامعه‌ای، اولویت اول خود را به برقراری امنیت در آن جامعه خود اختصاص می‌دهد. اما این که بخواهیم در جامعه‌ای صد در صد امنیت وجود داشته باشد، امکان‌پذیر نیست، چراکه جامعه از افرادی با آداب و رسوم و فرهنگ‌های مختلف تشکیل شده است و همواره درصدی از جرم و جنایت در هر جامعه‌ای وجود دارد و این امر تا حدی طبیعی است.

امنیت پدیده‌ای چند بعدی است و مطالعه میزان آن در یک جامعه از جهات مختلف سیاسی، اقتصادی و اجتماعی امکان‌پذیر است. امروزه به جهت تنوع بازیگران امنیت در اجتماع و استفاده از ابزارهای

^۱ Eldridge

^۲ Ling

^۳ Horny

^۴ Buzan

^۵ Kahe

^۶ Maslow

^۷ Giddens

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

گوناگون برای تحقق ایمنی، اهداف امنیتی نیز گسترده شده است و به سطح بقا و حیات بسنده نمی‌کند بلکه امنیت سطوح عالی‌تر زندگی را نیز در دستور کار خود گنجانده است. در جوامع مدرن که از یک منظر نگرانی‌های حیات فیزیکی تخفیف یافته است، امنیت اهداف خویش را در سامان بخشی حیات انسانی در سطح کیفی و متعالی آن قرار داده است که همانا رهائی و درک زیبایی‌های بشری است. امنیت سطوح چندگانه یافته است و فقط تضمین کننده طول عمر نیست؛ بلکه حیات باید در وجوه انسانی آن در سطح انتخاب‌ها و اختیارات در سایه آرامش جریان یابد که این امر به گسترش اهداف و برنامه‌های امنیت فراهم خواهد شد.

نیاز بنیادی، ضروری و اساسی هر ملتی برای برخورداری از ارزش‌هایی مانند آزاداندیشی، آزادگی، برابری و برادری امنیت می‌باشد که خود منافع ملی را در برمی‌گیرد (محسنی، ۱۳۸۶). از سوی دیگر در مطالعات جامعه‌شناختی، امنیت اجتماعی از دو نظر اهمیت دارد: نخست اینکه امنیت در سطح جامعه به دلیل ضرورت حیات اجتماعی برای بقای هر جامعه‌ای لازم است و دوم اینکه به دلیل تأثیرگذاری در کم و کیف امور اجتماعی، سیاسی، دولتی و حکومتی (که جامعه با بحران‌ها و مسائلی روبروست) بالا بودن میزان این پدیده در سطح جامعه لازم است؛ بنابراین امنیت اجتماعی، در راستای وفاق و همبستگی اجتماعی جامعه، ارتقای سرمایه‌های اجتماعی، افزایش مشارکت اجتماعی گروه‌ها، هویت‌های مختلف جامعه در راستای استمرار نظام اجتماعی و توسعه پایدار جامعه بسیار اهمیت دارد و امنیت اجتماعی نوعی مسأله اجتماعی است. (افشارکهن، ۱۳۸۲)

این موضوع در بین زنان هر جامعه به دلیل شرایط حاکم بر زندگی آنها و نقش ویژه‌ای که در تامین آرامش خانواده و تربیت فرزندان به لحاظ فاکتورهای جامعه شناختی و روان شناختی دارند، از اهمیت بیشتری برخوردار است و کمیت و کیفیت امنیت در جامعه در ابعاد مختلف زندگی زنان از ارزش والایی برخوردار می‌باشد و بر همین اساس شناخت علل و عوامل مؤثر در ایجاد و پایداری آن بسیار مهم بوده و نقش مستقیمی در آرامش و بهبود زندگی و نیز تحقق ارزش‌های انسانی خواهد داشت، بنابراین، در این پژوهش تلاش شده است تا عوامل اجتماعی مؤثر بر امنیت اجتماعی زنان مورد مطالعه قرار گرفته و برای روشن‌تر شدن بهتر ابعاد آن، مقایسه‌ای تطبیقی بین عوامل مؤثر در امنیت اجتماعی زنان کشورهای ترکیه و ایران صورت گرفته است.

در خصوص اهمیت انجام این مطالعه، همین بس که حدود نیمی از افراد هر جامعه‌ای را زنان آن جامعه تشکیل می‌دهند و مهمتر اینکه وقتی در طی سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۱۷ از مردم دو کشور سوال شده است که کدامیک از دو مورد امنیت یا آزادی برای شما اهمیت بیشتری دارد، نتایج به دست آمده نشان داده است که ۸۴.۵ درصد مردم ایران و ۵۹ درصد مردم ترکیه مهم‌ترین دغدغه زندگی خود را امنیت اعلام

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

کرده‌اند، بنابراین، همان‌طوری که گفته شد در این تحقیق در نظر داریم تا تأثیر عوامل اجتماعی بر نگرش زنان نسبت به امنیت اجتماعی را به صورت مقایسه‌ای و بر اساس مؤلفه‌های مدارای اجتماعی، رفتار مدنی، اعتماد نهادی و مشارکت اجتماعی در بین زنان ایران و ترکیه بررسی کنیم، اینکه اولاً آیا میزان امنیت اجتماعی زنان در کشورهای ایران و ترکیه تفاوت دارد یا نه و در مرحله دوم اینکه مؤلفه‌های اجتماعی اثر گذار بر شاخص‌های امنیت اجتماعی از دید زنان در ایران و ترکیه کدام است و دستاورد این مطالعه کسب راهکارهای عملی و کاربردی برای توسعه امنیت اجتماعی در بین زنان ایران خواهد بود.

علت انتخاب این دو کشور برای انجام مقایسه این است که دو کشور از نظر موقعیت مکانی در یک منطقه جغرافیایی قرار دارند، جمعیت تقریباً یکسانی دارند و تولید ناخالص داخلی دو کشور نزدیک به هم است ولی در فرایند توسعه توفیق یکسانی نداشته‌اند و با اینکه در سال ۱۹۹۷ کشور ایران از نظر توسعه در جایگاه بهتری نسبت به ترکیه قرار داشته است اما این وضعیت از سال ۲۰۰۵ به بعد معکوس شده است و ترکیه از لحاظ بسیاری از شاخص‌ها، وضع بهتری نسبت به ایران دارد (کریمی و عباسپور، ۱۳۹۰).

پیشینه تحقیق

در بررسی تحقیقات انجام گرفته متوجه می‌شویم که تحقیق مستقلی که کاملاً مشابه با موضوع این تحقیق باشد، در سنوات گذشته انجام نشده است اما انجام تحقیق‌های هم‌پوشان در کشورهای مختلف در سنوات گذشته بیانگر این است که میزان امنیت اجتماعی در ایران در مقایسه با سایر کشورها از دیدگاه افراد مورد سوال رقم پایین‌تری بوده است. (رجیبی‌پور، ۱۳۸۴). در گزارش شاخص کیفیت زندگی سال ۲۰۰۸ نمره امنیت در ایران ۲۰ از ۱۰۰ گزارش شده است. این در حالی است که حتی کشورهای نظیر سومالی، یمن، الجزایر و اتیوپی همگی از سطح امنیتی بالاتر از ایران برخوردار بوده‌اند. در تحقیقات داخلی نیز همین واقعیت با وضوح بیشتری نشان داده شده است (ضرابی و همکاران، ۱۳۹۱) و مختاری و همکاران، (۱۳۹۱).

در مطالعات هزارجریبی و همکاران (۱۳۹۳) و خدیری و یحیی زاده (۱۳۹۳) میزان امنیت اجتماعی از دید مردم ایران بترتیب ۳۰ و ۴۸ درصد بدست آمده است که لزوم مطالعه بیشتر مفهوم امنیت اجتماعی و شناسایی عوامل و عناصر مؤثر بر آن که تاکنون مورد غفلت واقع شده‌اند را به عنوان پیش‌شرط‌های اساسی برای برنامه‌ریزی به منظور ارتقای سطح امنیت اجتماعی (رشیدی، ۱۳۷۹) در ایران مطرح می‌سازند. در اغلب مطالعات موجود امنیت تابعی از متغیرهای اقتصادی (مکین‌تیر^۱، ۱۹۷۶) و اجتماعی

^۱ Macin tair

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

کارگر و سرور، ۱۳۹۰) در نظر گرفته شده است (بشیریه، ۱۳۷۵؛ حیدری و آقایی، ۱۳۹۳) و در ادامه مسیر گفته شده است که پای‌بندی افراد و نهادهای جامعه به ارزش‌ها و هنجارهای پذیرفته شده در فرهنگ، نوعی مصونیت اجتماعی ایجاد می‌کند که بالطبع موجب امنیت پایدار می‌شود (یزدانی، ۱۳۸۹). سلیمی و بنی فاطمه (۱۳۹۰) در فراتحلیل تحقیقات انجام گرفته پیرامون امنیت اجتماعی، در بین تحقیقات مورد مطالعه، میانگین امنیت اجتماعی را در حدود ۳۴ درصد به دست آورده‌اند.

برای اثربخشی متغیرهای مرتبط با امنیت اجتماعی مطالعات متعددی با تحلیل داده‌های سالانه بر حسب شاخص‌ها و مؤلفه‌های گوناگون به منظور مقایسه کشورهای مختلف انجام شده است (موسوی خامنه، ۱۳۸۹) تا تفاوت‌های کشور مدنظر و نقاط احتمالی ضعف و قوت آن در مقایسه با دیگر کشورها به صورت مطلوب‌تری مورد تطبیق و ارزیابی قرار گیرد. به همین منظور در پژوهش حاضر نیز در نظر است دیدگاه زنان ایران از لحاظ امنیت اجتماعی و عوامل تأثیرگذار بر آن با دیدگاه زنان کشور ترکیه مورد مقایسه قرار گیرد.

در جدول زیر به مقایسه میانگین امنیت اجتماعی در بین مردم ایران در سال‌های مختلف پرداخت شده است.

جدول (۱): میزان احساس امنیت در بین مردم ایران (دامنه ۱۰۰-۰)

درصد امنیت اجتماعی	محقق و تاریخ
۳۴.۲۰	تحقیق موسوی (۱۳۸۷- ص ۱۲)
۳۳.۷۲	تحقیق بهرامی (۱۳۸۸)
۳۵.۲	نوروزی و فولادی سپهر (۱۳۸۸ ص ۲۲)
۴۹	نبوی و همکاران (۱۳۸۸)
۳۲.۲	ضرابی و همکاران (۱۳۹۱ ص ۱۸)
۳۸.۸	مختاری و همکاران (۱۳۹۱ ص ۱۱)
۴۸	خداری و یحیی زاده (۱۳۹۳ ص ۱۲)

نگاه کلی به جدول فوق موید وضعیت پایین احساس امنیت اجتماعی در کشور ما بوده است.

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

مطالعات میدانی نیز حاکی از پایین بودن میزان احساس امنیت اجتماعی در کشور است، به طوری که نتیجه نظر خواهی مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران (ایسپ) مبین آن است که ۸۱ درصد از ایرانیان به گونه‌ای احساس ناامنی می‌کنند (کلاهیجان، ۱۳۸۳).

تاکنون مطالعات متعددی در حیطه امنیت اجتماعی انجام گرفته است. در این قسمت ضمن مروری کلی بر این مطالعات، بر تحقیقاتی که بر امنیت اجتماعی تمرکز دارند، تأکید خواهد شد. بیشتر این مطالعات بر رابطه امنیت اجتماعی و عوامل اجتماعی-اقتصادی استوار بوده و نقش نهادهای نظم و قانون (با تأکید بر نقش پلیس) در آن بررسی شده است.

در جمع بندی تحقیقات داخلی و خارجی انجام گرفته پیرامون موضوع پژوهش حاضر می‌توان گفت اکثر تحقیقات داخلی؛ تعاریف، شاخص‌ها و معرف‌های متفاوتی را بکار برده‌اند و مقایسه نتایج این تحقیقات بعلت نداشتن ابزار اندازه‌گیری واحد تقریباً مشکل است و در نگاهی کلی در تحقیقات پیشین سرمایه اجتماعی، پایگاه اقتصادی-اجتماعی، جنسیت، هویت و احساس محرومیت بیشتر به عنوان متغیر مستقل در رابطه با امنیت اجتماعی مورد توجه قرار گرفته‌اند و تحقیقات خارجی نیز عموماً پارامتر کلی امنیت را مد نظر قرار داده‌اند و به مساله امنیت اجتماعی کمتر پرداخت کرده‌اند.

در پژوهش حاضر تلاش بر این است که مؤلفه‌ها و ابزار اندازه‌گیری متغیر امنیت اجتماعی و همچنین متغیرهای ملاک با اتکا به داده‌های انفرادی از بانک اطلاعاتی پیمایش ارزش‌های جهانی^۱ که در برگیرنده مؤلفه‌های عملیاتی تحقیقات پیشین باشد مورد کنکاش قرار گیرد.

به‌عنوان مثال محمدزاده و همکاران (۱۳۹۷) رابطه بین عوامل اقتصادی و اجتماعی و آسیب‌های اجتماعی در کشورهای منتخب را مورد بررسی قرار داده‌اند. مطالعه مذکور با استفاده از داده‌های ۷۷ کشور جهان (از جمله ایران) طی دوره ۱۹۹۶-۲۰۱۳ و با استفاده از رویکرد پانل پویا و روش گشتاورهای تعمیم‌یافته (GMM) انجام پذیرفته است و نجفی و مهدی زاده (۱۳۹۶) مسایل اجتماعی-امنیتی و مرزی ایران و ترکیه را بررسی کرده‌اند.

جدول ۲- طبقه بندی عوامل امنیت اجتماعی در مطالعات پیشین

مطالعات	طبقه‌بندی عوامل
سحابی و دیگران ۱۳۸۸، نوروزی و فولادی سپهر ۱۳۸۸، کامران و عبادتی نظری ۱۳۸۸، نبوی و همکاران ۱۳۸۷	عوامل اجتماعی-اقتصادی

^۱ World Value Surveys (WVS)

10.30495/jssc.2023.1997641.2153

رسولی و صالحی ۱۳۸۹، سید میرزایی و دیگران ۱۳۹۰ و خدری و یحیی زاده (۱۳۹۴)	
عبدی و همکاران ۱۳۸۷، قدرتی و دیگران ۱۳۸۸، باباخانی ۱۳۸۸، پناهی و دیگران ۱۳۸۸، رودانی و دیگران ۱۳۹۰، نجات و یآوری ۱۳۸۸، ترابی و همکاران ۱۳۸۵، کریمایی و همکاران ۱۳۸۸، پورمون ۱۳۸۹	نقش نهادهای نظم و قانون با تأکید بر پلیس
آقایی و تیمورتاش ۱۳۸۹، آهی و دیگران ۱۳۸۹	آسیب‌های اجتماعی
ساروخانی و هاشم‌نژاد ۱۳۹۰، نیازی و همکاران ۱۳۸۹، جعفری، نادری و دیگران ۱۳۸۸، دلاور و جهانتاب ۱۳۹۰، نیازی و شادفر ۱۳۹۰؛ میرزاخانی و همکاران (۱۳۹۷)، جکسون (۲۰۰۷)، لایندستروم و همکاران (۲۰۰۳)	سرمایه اجتماعی
ساروخانی و نویدنیا ۱۳۸۵، شاه‌حسینی ۱۳۸۴، نصیری و اعظمی، عبادی‌نژاد و دیگران ۱۳۸۸، کارگر ۱۳۸۹، لوبووا و متانی (۲۰۰۴)، اولسن (۲۰۰۷)	عوامل جغرافیایی (فضا، محل سکونت و نابرابری‌های شهری)
صالحی و افشاری نادری ۱۳۸۸، ضرابی و جمال‌نژاد ۱۳۸۹	نقش مدیریت
قاسمی ۱۳۸۸، سلطانی فرد ۱۳۸۶، پوریان ۱۳۸۸	تأثیرات وسایل ارتباط جمعی
نبوی و همکاران ۱۳۸۷	هویت قومی

سوالات پژوهش

- آیا از دیدگاه زنان میزان امنیت اجتماعی در کشورهای ایران و ترکیه تفاوت دارد؟
- مؤلفه‌های اجتماعی تأثیرگذار بر شاخص‌های امنیت اجتماعی زنان در ایران و ترکیه کدامند؟

مدل مفهومی

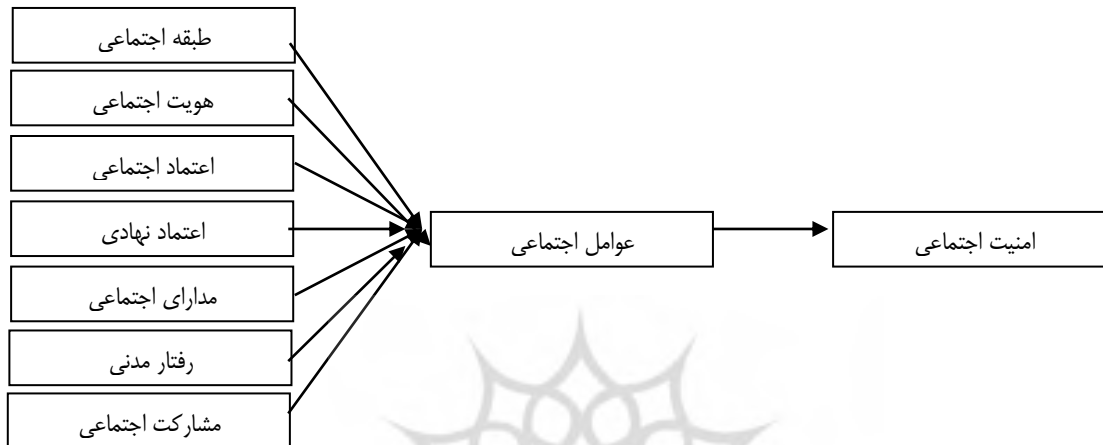
در تحقیق حاضر بر اساس نظریه‌های امنیت اجتماعی بوزان و گیدنز (۱۳۷۷)، عوامل تأثیرگذار اقتصادی مارکس و مندراس و نظارت، هویت و امنیت اجتماعی تاجفل، سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی پارسونز؛ مؤلفه‌های مؤثر، با اتخاذ رویکردی مقایسه‌ای و تطبیقی، شاخص‌های اجتماعی، اقتصادی و امنیت اجتماعی مطالعه شده و از نظر تطبیقی، جهت و شدت تأثیر هرکدام از این شاخص‌ها

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

در بین کشورهای ایران و ترکیه بررسی و از منظر مقایسه‌ای، روند تغییر در این شاخص‌ها در دوره ۲۰۰۸ - ۲۰۰۰ سنجش خواهد شد. گفتنی است ابزار سنجش به شرح جدول ذیل می‌باشد:

امنیت اجتماعی (گیدنز و بوزان)

در این تحقیق از نظریه ساختاریابی گیدنز (۱۳۷۷) برای تحلیل عوامل مؤثر بر امنیت اجتماعی استفاده شده است. بر اساس این نظریه امنیت اجتماعی تحت تأثیر دو عامل قواعد و منابع است. بطوریکه کنشگران برای دستیابی به امنیت اجتماعی به دو عامل قواعد و منابع متوسل می‌شوند، ترنر (۲۰۰۳) قواعد را به دو دسته هنجاری (مانند قوانین) و تفسیری (مانند آموزه‌های دینی) که راه‌های دیدن و تفسیر وقایع را ارائه می‌دهند، تقسیم می‌کند. به عنوان مثال از دیدگاه جامعه‌شناختی متغیرهایی از قبیل پایگاه اجتماعی- اقتصادی به عنوان منابع و متغیرهای اعتماد اجتماعی، سرمایه اجتماعی به عنوان قواعد هنجاری و نگرش به عملکرد پلیس به عنوان قواعد تفسیری در نظر گرفته می‌شوند.

اندیشمندانی چون بوزان و والتز^۱ بر این نکته تأکید دارند که دانستن نکاتی در مورد اساس فیزیکی امنیت و چگونگی درک و مفهوم بندی آن توسط رهبران و شهروندان و اطلاع از کارکرد نهادهای کلیدی آن، از اهمیت بسیاری برخوردار است. درک جهان به مثابه موجودیتی تقسیم ناپذیر در اکتساب امنیت مشترک بین المللی عنصری حیاتی به شمار می‌آید (کلمنتس، ۱۳۸۴). گیدنز در بحث خود از امنیت به رابطه آن با موضوع اعتماد اجتماعی توجه می‌کند و معتقد است که «امنیت وجودی»^۲ به اطمینانی راجع است که

۱ - Kenneth waltz

۲ - Ontological security

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

بیشتر آدمها به تداوم تشخیص هویت خود و دوام محیط‌های اجتماعی و مادی کنش در اطراف خود دارند. از نظر وی احساس اعتمادپذیری اشخاص و چیزها برای احساس امنیت وجودی، اهمیت بنیادی دارد. این امنیت نه یک پدیده‌ی شناختی بلکه پدیده‌ای عاطفی است که در ناخودآگاه ریشه دارد. بر اساس مدل تحلیلی گیدنز، اعتماد و اطمینان به دیگران در بستری از روابط اولین در گروه‌های نخستین پدید می‌آید. همچنین اعتماد و پایبندی به اصول اخلاقی و استفهام آن در شرایط گوناگون توسط ضمانت‌های متقن از سوی افراد فراهم می‌شود. گیدنز امنیت اجتماعی را شامل تمهیداتی جهت حفظ زندگی اعضای یک جامعه (شانس زندگی) و سپس حفظ راه و روش زندگی آنان (شیوه‌ی زندگی) می‌داند. نظارت و امنیت (پارسنز)

روشن است که حفظ نظم و امنیت در نظریه‌ی پارسنز تنها به ابزارهای نظارت و کنترل بیرونی خلاصه نمی‌شود، بلکه ابزار درونی کنترل و عنصر اجتماعی کردن را نیز دربرمی‌گیرد. به عقیده‌ی پارسنز، متغیرهای الگویی، دو شیوه‌ی متفاوت گرایش‌های ارزشی در نقشی است که از فرد انتظار می‌رود در هر نظام اجتماعی ایفا کند بدین معنی در موقعیت‌هایی که تهدید و ناامنی متوجه اجتماع می‌شود، از فرد انتظار می‌رود گرایش‌های جهت تأمین امنیت اجتماع و محیط، از خود نشان دهد. این امر به عنوان ابزار کنترل درونی در اجتماع عمل کرده و تنها به واسطه‌ی اجتماعی شدن صحیح، صورت‌پذیر خواهد بود. بدینسان، حفظ نظم و امنیت اجتماعی در نظریه‌ی پارسنز، مبتنی بر دو عنصر اجتماعی کردن و ابزار درونی کنترل و نظارت اجتماعی و ابزار بیرونی کنترل می‌باشد (ریترز، ۱۳۷۴).

از آنجا که در نظریه‌ی پارسنز، نهادهای قانونی و حقوقی از تحقق کارکردها در جامعه خبر می‌دهد و یگانگی مورد نظر پارسنز را فراهم می‌کنند، بنابراین، جامعه با تثبیت نهادهای حقوقی و قانونی، نظم، امنیت و دوام خود را موجب خواهد شد (بشیری، ۱۳۷۳). تحقیق حاضر با الهام از این تفکر، به تحلیل ارتباط میان تلقی افراد از عملکرد قانون و پلیس - به عنوان ابزارهای نظارت و کنترل بیرونی و احساس امنیت اجتماعی آنان پرداخته است.

هویت و امنیت اجتماعی (تاجفل)

تاجفل هویت را عاملی برای ایجاد تمایز گروه با سایرین میدانند، تمایزی که باعث ایجاد احساسی مشترک بین افراد گروه می‌شود و این حس همشکلی، ارتباط بین آنان را تقویت می‌کند و گاه عاملی برای برتری‌های گروهی و تشدید تمایزات برون‌گروهی می‌شود. بر اساس این نظریه، تمایز بین ما و آنها مبنای شکل‌گیری هویت اجتماعی است (علیخانی، ۱۳۸۳). از نظر تاجفل، هویت اجتماعی عبارتست از یک خود مفهومی ناشی از عضویت درون گروهی در یک گروه اجتماعی همراه با احساسات، ارزش‌ها و تماس

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

های عاطفی با دیگر اعضا، که این احساس باعث تعلق فرد به گروه شده و باعث میشود که خود را در دسته‌بندیهای اجتماعی، وابسته به گروه خود معرفی کند و احساس امنیت اجتماعی تقویت شود. تاجفل همچنین معتقد است که هویت یابی اعضای گروه‌های با پایگاه بالاتر در گروه‌های قوی‌تر از گروه‌های با پایگاه‌های پایین‌تر است و این به این دلیل است که اعضای گروه‌های بالاتر یک هویت مثبت را در داخل گروه خود کسب کرده‌اند (شایگان و رستمی، ۱۳۹۰).

دیدگاه‌های نظری در مورد رابطه سرمایه اجتماعی و امنیت اجتماعی (پارسنز)

سرمایه اجتماعی نوعی ویژگی تسهیل‌کنندگی در روابط اجتماعی دارد. وجود سرمایه اجتماعی در ساختارهای اجتماعی باعث می‌شود محیطی به وجود آید که در آن امنیت بیشتری وجود داشته باشد. به نحوی که انسان‌ها از آرامش برخوردار باشند و در روابط متقابل با کمترین اصطکاک تنش‌های خود را برطرف کنند (متولی، ۱۳۸۴). سرمایه اجتماعی به نوعی بر میزان جرایم نیز تأثیر دارد. سرمایه اجتماعی می‌تواند با ترویج و تقویت هنجارها و ارزش‌هایی که مانع از وقوع رفتار مجرمانه می‌شود، میزان آن را در جامعه کاهش دهد (همان). به اعتقاد آیزنشتاد مهم‌ترین مسأله نظم اجتماعی برای دورکیم و تا حدودی تونیس، اعتماد و همبستگی اجتماعی است؛ یعنی این که بدون انسجام و نوعی اعتماد، پایداری نظم اجتماعی ممکن نیست (ازکیا، ۱۳۸۰). کلاس افه با توجه به ابعاد سرمایه اجتماعی آن را در بر گیرنده روابط انجمنی، اطمینان به نهادها و اعتماد بین اشخاص و اقوام و خیرخواهی می‌داند و عوامل تاریخی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی را در کم و کیف سرمایه اجتماعی مؤثر دانسته و خود سرمایه اجتماعی را به عنوان یکی از عوامل کارایی و توسعه اقتصادی، نظم و صلح جهانی، احساس امنیت و توسعه معرفی کرده است (عبداللهی، ۱۳۸۵). پارسونز اجتماع را به عنوان یکی از چهار خرده نظام اصلی لازم برای حفظ نظم در هر جامعه‌ای می‌داند. اجتماع حوزه تعاملات اجتماعی در جهت رشد و شکوفایی احساسات، عواطف و تولید تعهد، وفاداری و مسئولیت‌پذیری لازم برای به هم وصل کردن افراد و گروه‌هاست. پیدایش دوستی، مودت، اعتماد، همبستگی و انسجام اجتماعی از کارکردهای خاص خرده نظام اجتماع است. کم و کیف کارکرد اجتماع به نوع اجتماع (محلی، ملی و بین‌المللی) و ویژگی‌های سایر خرده نظام‌های فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و نوع تعامل آن‌ها با هم بستگی دارد، در جوامع سنتی که در آن‌ها اجتماعات محلی کوچک غالب است، خاص‌گرایی، عاطفه‌گرایی، رابطه‌گرایی و جانب‌داری و بر عکس در جوامع مدرن، عام‌گرایی، خردگرایی، ضابطه‌گرایی و ... رواج دارد.

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

جدول ۳: تعریف عملیاتی متغیرهای تحقیق

منبع داده	معرفها و گویه ها در پرسشنامه پیمایش ارزش‌های جهانی	ابعاد و مؤلفه ها	
WVS	V46-V82-V55-Q48 V154-V133-Q243 V757-V136-Q246	میزان احساس امنیت در ابعاد مختلف اجتماعی	شاخص‌های امنیت اجتماعی*
WVS	V111 Q132 V772 Q133 V774 Q135 V775 Q136 V777 Q140 V778 Q141 V770 Q144 V189a Q52	جرم و ناامنی در جامعه	
WVS	I_TRUSTARMY I_TRUSTARMY I_TRUSTARMY I_TRUSTARMY V148 V132 V109 Q65 V152 V136 V113 Q60	تلقی از عملکرد پلیس و نیروهای نظامی	
WVS	V216-V09-V211-Q254	هویت اجتماعی	
WVS	V727-V104-Q60 V128-V105-Q61 V25-V23-V24-Q57	اعتماد اجتماعی	
WVS	V150 V134-V111-Q67 V153 V188-V115-Q11	اعتماد نهادی	شاخص‌های اجتماعی سرمایه اجتماعی
WVS	V77_03-V39-V41-Q23 -V35-V37-V77_04 Q19- V69	مدارای اجتماعی	
WVS	V007-V001-V222-Q181 V100-V53-Q40	رفتار مدنی	

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

	V010-Q191 V005 V199-Q778		
WVS	V31-Q101 V33-V105 V34-Q103	مشارکت اجتماعی	
WVS	V235-V252-V288-Q287		طبقه اجتماعی

منبع: یافته‌های محقق (سوال‌های مربوطه به همراه جواب‌های مرتبط) از بانک اطلاعات داده‌های پیمایش ارزش‌های جهانی (WVS) با استناد پیشینه نظری و پیشینه تجربی تحقیق

روش مطالعه

روش انجام این مطالعه به شیوه اسنادی و تحلیل ثانویه است که با استفاده از رگرسیون ساده و بر روی اطلاعات به دست آمده از نتایج پیمایش ارزش‌های جهانی (WVS) در فاصله سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۰ به اجرا در آمد. در این پژوهش جامعه آماری شامل آن بخش از مردم کشورهای ایران و ترکیه است، که در سال‌های انجام پژوهش در نظرسنجی پایگاه پیمایش ارزش‌های جهانی (WVS) شرکت کرده و نظرات خود را در خصوص سوال‌های طرح شده ثبت نموده‌اند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه می‌باشد که در این پژوهش یک نوع پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت تدوین گردید. قابل ذکر است که داده‌های مربوط به سال‌های ۲۰۱۰-۲۰۱۶ در سایت مربوطه بارگذاری نشده و قابل دسترسی نیستند به همین علت داده‌های بازه زمانی مذکور برای عنوان تحلیل انتخاب نشده‌اند.

روایی و پایایی

به منظور بررسی پایایی مقیاس‌های تحقیق از شاخص (آلفای کرونباخ) استفاده شد که در آن اگر ضریب آلفا بیشتر از ۰/۷ باشد، آزمون از روایی قابل قبول برخوردار است و نتایج نشان داد که میزان ضریب آلفای کرونباخ برای متغیرهای پژوهش بطور میانگین ۰/۸۱ می‌باشد بنابراین، آزمون از پایایی لازم برخوردار است. همچنین برای بررسی اعتبار سازه‌ای وسیله اندازه‌گیری، روش تحلیل عاملی تأییدی با استفاده از الگوی معادلات ساختاری مورد بهره‌برداری قرار گرفته شده است. به منظور انجام تحلیل‌های دو متغیره از آزمون تفاوت میانگین و ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است و جهت انجام تحلیل‌های چند متغیره و بررسی روابط علی، روش تحلیل مسیر با استفاده از الگوی معادلات ساختاری مورد استفاده قرار گرفته‌اند.

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

یافته‌های مطالعه فوق نشان داده است که میزان امنیت اجتماعی در ابعاد مختلف مادی و معنوی از دیدگاه شهروندان در حد متوسط می‌باشد. از بین متغیرهای زمینه‌ای تحقیق تنها محل سکونت رابطه معناداری با امنیت اجتماعی دارد. همچنین مدل تحقیق نشان داد که عوامل درونی مثل آگاهی از وجود امنیت، رضایت از زندگی و مسئولیت پذیری شهروندی در مقایسه با عوامل بیرونی و فیزیکی مثل حضور پلیس و عملکرد آن نقش تعیین کننده‌تری در ایجاد امنیت اجتماعی در بین شهروندان دارند و در نهایت مشخص شد که رسانه نقش میانجی و کلیدی را در افزایش امنیت اجتماعی در جامعه ایفا می‌کنند.

فراوانی داده‌ها؛

جدول ۴- توزیع فراوانی تعداد نمونه‌های ثبت شده در بانک اطلاعات پیمایش ارزش‌های جهانی

ترکیه	ایران	نام کشور سال انجام نظرسنجی
۱۶۸۰	۱۱۱۵	۲۰۰۰-۲۰۰۴
۶۵۱	۱۳۱۳	۲۰۰۵-۲۰۰۹
۱۱۹۰	۷۳۰	۲۰۱۷-۲۰۲۰
۳۵۲۱	۳۱۵۸	جمع

همان‌طور که در جدول ۴ نیز دیده می‌شود، در سه بازه چهار ساله انجام این پژوهش و در مجموع، تعداد ۳۱۵۸ مورد داده‌های نظرسنجی از ایرانیان و ۳۵۲۱ مورد نیز از ترکیه‌ای‌ها در بانک اطلاعات پیمایش ارزش‌های جهانی به ثبت رسیده است.

پروژه گام‌های علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

نتایج به دست آمده؛

جدول ۵- شاخص امنیت اجتماعی

دوره بررسی	ابعاد شاخص امنیت اجتماعی	ایران	شاخص امنیت اجتماعی ایران	ترکیه	شاخص امنیت اجتماعی ترکیه	معناداری
۲۰۰۰-۲۰۰۴	میزان امنیت اجتماعی	۳.۲۷	۳.۱۹	۳.۷۶	۳.۲۱	۰.۶۲۸
	آزادی	۶/۶۷		۴/۸۶		
	تلقی از عملکرد پلیس	۲.۹۷		۳.۴۵		
۲۰۰۵-۲۰۰۹	میزان امنیت اجتماعی	۳.۱۵	۳.۳۶	۳.۶۴	۴	۰.۰۰۵
	آزادی	۷/۴۹		۷/۸		
	تلقی از عملکرد پلیس	۳.۱۹		۴.۴۷		
۲۰۱۷-۲۰۲۰	میزان امنیت اجتماعی	۳.۰۸	۳.۷۸	۳.۱۹	۳.۶۸	۰.۵۱۴
	آزادی	۷/۶		۶.۹		
	تلقی از عملکرد پلیس	۴.۴۸		۴.۳۷		
میانگین کل			۳.۴۴	میانگین کل	۳.۶۳	۰.۵۷۱

نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که با در نظر گرفتن ابعاد شاخص امنیت اجتماعی و در مجموع، شاخص کلی امنیت اجتماعی در سه بازه مورد نظر در بین زنان ایرانی (۳.۴۴) و برای زنان ترکیه (۳.۶۳) می‌باشد که بلحاظ آماری این تفاوت معنادار نمی‌باشد. اما مشاهده می‌کنیم که میزان امنیت اجتماعی در بین زنان ایرانی در بازه ۲۰۲۰ - ۲۰۱۷ نسبت به سالهای قبل روند صعودی داشته است.

10.30495/jssc.2023.1997641.2153

جدول ۶ - شاخص آزادی اجتماعی

ایران	ترکیه	t	Sig	میانگین
۶/۶۷	۴/۸۶	۱۱.۶۵	۰/۰۰۰	۲۰۰۰-۲۰۰۴
۷/۴۹	۷/۸	۲.۳۱	۰/۵۰۴	۲۰۰۵-۲۰۰۹
۷/۶	۶.۹	۶.۵۴	۰/۰۰۵	۲۰۱۷-۲۰۲۰
۷/۲۵	۶/۵۲	۷.۹۴	۰/۰۰۰	میانگین

ارقام مندرج در جدول شماره ۶ نشان میدهد در تمامی دوره‌های نظرسنجی میزان اعتقاد به وجود آزادی در بین زنان ایران بیشتر از زنان ترکیه است و این شکاف در سال ۲۰۰۰-۲۰۰۴ زیاد می‌باشد و در مجموع نیز میانگین اعتقاد به وجود آزادی در بین زنان ایرانی (۷.۲۵) بیش از زنان ترکیه‌ای (با ۶.۵۲) از نمره ۱۰ می‌باشد.

لازم به ذکر است که از جمله نشانگرهای احساس آزادی اجتماعی عبارتند از: برخی از مردم احساس می‌کنند در زندگی از آزادی کامل برخوردار هستند در حالیکه برخی دیگر احساس آزادی ندارند شما جزو کدام دسته هستید؟
آیا حقوق مدنی پشتیبان آزادی مردم در مقابل ظلم می‌باشد؟
مردم رهبران خود را بصورت آزاد در انتخابات تعیین می‌کنند؟

جدول ۷ - شاخص جرم و ناامنی

ایران	ترکیه	t	Sig	میانگین
۱.۷۳	۱.۲۴	۱.۶۴	۰/۵۰۲	۲۰۰۰-۲۰۰۴
۱.۸۵	۱.۳۶	۲.۷۱	۰/۴۲۱	۲۰۰۵-۲۰۰۹
۱.۹۲	۱.۸۱	۱.۳۳	۰/۰۸۴	۲۰۱۷-۲۰۲۰
۱.۸۳	۱.۴۷	۲.۳۱	۰/۴۲۲	میانگین

نتایج مندرج در جدول شماره ۷ حاکی از این است که اگرچه تفاوت معناداری از لحاظ آماری مشاهده نمی‌شود ولی شاخص جرم و ناامنی در ایران (با میانگین ۱.۸۳) از ترکیه (۱.۴۷) کمی بیشتر است و افرادی که از نظر شاخص جرم و ناامنی احساس رضایت نداشته‌اند بیان کرده‌اند که: میزان فراوانی سرقت در محله آنها زیاد است.

10.30495/jssc.2023.1997641.2153

میزان مصرف مشروبات الکلی در خیابان‌ها بیشتر شده است.
میزان فراوانی رفتارهای نژادپرستانه در شهر افزایش یافته است.
از رفتن به خیابان در شب احساس ناامنی و ترس دارند.
بدلیل احساس ناامنی با خود چاقو و یا اسلحه حمل کرده‌اند.
در طول یکسال گذشته قربانی ناامنی شده و یا طی یکسال گذشته نگران امنیت خانواده خود شده‌اند.

جدول ۸- نگرش به عملکرد پلیس

کل	۲۰۰۰-۲۰۰۴		۲۰۰۵-۲۰۰۹		۲۰۱۷-۲۰۲۰			
	ایران	ترکیه	ایران	ترکیه	ایران	ترکیه		
ترکیه	ایران	ترکیه	ایران	ترکیه	ایران	ترکیه	ایران	خیلی راضی
۴۹.۵	۳۲	۴۲	۱۴.۵	۶۵	۲۳	۴۲	۵۹	راضی
۳۱.۵	۳۲.۵	۳۰.۵	۳۳	۲۲	۳۵	۴۲	۲۹	تأخیری
۱۰	۲۳	۱۲	۲۴	۷	۳۸	۱۱	۷.۵	راضی اصلاً
۷	۴.۵	۱۳	۷.۵	۴.۵	۳	۴	۳.۵	نمی دانم
۱.۵	۵.۵	۲	۱۵	۱.۵	۰.۵	۰.۵	۰.۵	پاسخ نداده
۰.۵	۲.۵	۰.۵	۶	۰	۰.۵	۰.۵	۰.۵	جمع
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	

از مندرجات جدول شماره ۸ در می‌یابیم که در مجموع در هر دو کشور نگرش به عملکرد پلیس و مجموعه نیروهای انتظامی خوب می‌باشد با این تفاوت که در بازه زمانی ۲۰۰۵-۲۰۰۹ در نگرش زنان ایران نسبت به عملکرد پلیس سیر نزولی مشاهده می‌شود. به عبارت دیگر در بازه زمانی ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۹ رضایتمندی زنان ایرانی از عملکرد پلیس کاهش یافته است که مربوط به سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۹ شمسی بوده و مربوط به برخوردهای قهری پلیس با افراد کم حجاب و ... می‌باشد.

جدول ۹- شاخص سرمایه اجتماعی بر مبنای درصد

کل	۲۰۰۰-۲۰۰۴		۲۰۰۵-۲۰۰۹		۲۰۱۷-۲۰۲۰		
	ایران	ترکیه	ایران	ترکیه	ایران	ترکیه	
ترکیه	ایران	ترکیه	ایران	ترکیه	ایران	ترکیه	اعتماد
۱۱.۵	۲۴.۵	۱۶	۴۹	۵.۱	۱۰.۴	۱۳	۱۴

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

								اجتماعی
۵۱.۵	۵۶	۴۵.۵	۵۲.۵	۵۱	۴۹.۵	۵۸.۵	۶۷	اعتماد نهادی
۳۷.۳	۳۸.۶	۴۳	۳۴.۸	۳۵.۵	۵۸.۵	۳۳.۵	۲۲.۵	مدارای اجتماعی
۸۰.۹	۷۷.۱	۷۹.۵	۷۶.۶	۸۱.۸	۷۳.۱	۸۱.۵	۸۱.۷	رفتار مدنی
۳	۱۱	۱۷	۳۴	۲.۱	۲۲.۲	۴.۵	۲۲.۵	مشارکت اجتماعی
۴۶	۵۲	۵۰	۶۱.۵	۴۴	۵۳.۵	۴۷.۵	۵۲	سرمایه اجتماعی

نتایج به دست آمده از پژوهش درجدول شماره ۹ حاکی از این است که در حالت کلی، مجموع شاخص سرمایه اجتماعی در بین زنان ایران نسبت به ترکیه در وضعیت بهتری قرار دارد و نکته مهم به دست آمده این است که شاخص سرمایه اجتماعی در ایران در طول سال‌های مورد مطالعه سیر صعودی داشته است.

جدول ۱۰- اعتماد اجتماعی پاسخگویان

کل	۲۰۰۰-۲۰۰۴		۲۰۰۵-۲۰۰۹		۲۰۱۷-۲۰۲۰			
	ایران	ترکیه	ایران	ترکیه	ایران	ترکیه		
۱۱.۵	۲۴.۵	۱۶	۴۹	۵.۱	۱۰.۴	۱۳	۱۴	به بیشتر مردم می‌توان اعتماد کرد
۸۷	۶۷	۸۲.۵	۲۶.۵	۹۴.۵	۸۸.۸	۸۴.۵	۸۵.۵	باید بسیار مراقب بود
۱.۵	۴.۵	۰.۵	۱۳	۲	۰.۸	۲	۰	نمی‌دانم
	۴	۱	۱۱.۵	۲	-	۰.۵	۰.۵	بدون

10.30495/jssc.2023.1997641.2153

								پاسخ
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع

طبق نتایج جدول ۱۰ میزان اعتماد اجتماعی در بین زنان ایران در سال ۲۰۲۰ نسبت به سالهای قبل سیر نزولی دارد بطوریکه از رقم ۴۹ درصد در سال ۲۰۰۰ به رقم ۱۴ درصد در سال ۲۰۰۲ کاهش پیدا کرده است. ولی در مجموع میزان اعتماد اجتماعی زنان ایران (با ۲۴.۵ درصد) نسبت به زنان ترکیه (با ۱۱.۵ درصد) در سطح بالایی قرار دارد.

برای سنجش اعتماد اجتماعی از گویه های زیر استفاده شده است:

به افرادی که شخصاً آنها را می شناسید یا افرادی که برای اولین بار ملاقات می کنید کاملاً اعتماد دارید؟
می توان به بیشتر مردم اعتماد کرد؟

جدول ۱۱- اعتماد نهادی پاسخگویان

کل		۲۰۰۰-۲۰۰۴		۲۰۰۵-۲۰۰۹		۲۰۱۷-۲۰۲۰		
ترکیه	ایران	ترکیه	ایران	ترکیه	ایران	ترکیه	ایران	
۱۶	۲۰.۵	۱۳.۵	۱۹.۵	۱۸	۱۷.۵	۱۶	۲۵	خیلی زیاد
۳۵.۵	۳۵.۵	۳۲	۳۳	۳۳	۳۲	۴۲.۵	۴۲	زیاد
۲۸.۵	۲۸.۵	۲۵.۵	۲۴.۵	۳۰	۴۵.۵	۳۰	۱۵.۵	تاحدودی
۱۷.۵	۱۰.۵	۲۶	۹.۵	۱۶	۴	۱۰.۵	۱۷	اصلاً
۲	۳.۵	۲.۵	۹.۵	۲.۵	۰.۵	۰.۵	۰.۵	نمی دانم
۰.۵	۱.۵	۰.۵	۴	۰.۵	۰.۵	۰.۵	۰	جواب نداده
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع

همانگونه که در جدول شماره ۱۱ مشاهده می شود، میزان اعتماد نهادی در بین زنان ایران (با ۵۶ درصد) نسبت به زنان ترکیه (با ۵۱.۵ درصد) در وضعیت مطلوب تری قرار دارد، اعتماد به برنامه های شبکه های تلویزیون و همچنین اعتماد به حکومت و دولت از نشانگان اعتماد نهادی هستند که پاسخگویان بیان کرده اند.

10.30495/jssc.2023.1997641.2153

جدول ۱۲- مدارای اجتماعی پاسخگویان

دوره نظرسنجی	گویه‌ها	ایران	ترکیه
۲۰۰۰-۲۰۰۴	عدم مدارای اجتماعی	۷۷.۵	۶۶.۵
	مدارای اجتماعی	۲۲.۵	۳۳.۵
	جمع	۱۰۰	۱۰۰
۲۰۰۵-۲۰۰۹	عدم مدارای اجتماعی	۴۱.۵	۶۴.۵
	مدارای اجتماعی	۵۸.۵	۳۵.۵
	جمع	۱۰۰	۱۰۰
۲۰۱۷-۲۰۲۰	عدم مدارای اجتماعی	۶۴.۲	۵۷
	مدارای اجتماعی	۳۴.۸	۴۳
	جمع	۱۰۰	۱۰۰

نتایج جدول شماره ۱۲ بیانگر این است که سطح مدارای اجتماعی در بین زنان ایران و ترکیه تفاوت معناداری ندارد. همانگونه که مشاهده می‌شود میزان مدارای اجتماعی در ایران در بازه زمانی ۲۰۰۴-۲۰۰۰ افت نموده است. در رابطه با این مساله پاسخگویان اظهار کرده‌اند که با همسایگان خود از ادیان و ملیت‌های دیگر احساس راحتی می‌کنند و اگر کسی جرمی را مرتکب شود با او مدارا کرده و وی را پذیرش می‌کنند.

جدول ۱۳- مشارکت اجتماعی پاسخگویان (مشارکت در امور خیریه و بشردوستانه، حفظ محیط زیست و ...)

کل	۲۰۰۰-۲۰۰۴		۲۰۰۵-۲۰۰۹		۲۰۱۷-۲۰۲۰		
	ترکیه	ایران	ترکیه	ایران	ترکیه	ایران	
۹۱	۷۲.۵	۶۴	۹۷.۹	۷۶.۷	۹۲.۵	۷۷	اصلاً
۵	۱۵.۵	۸۲	۱.۶	۱۱.۶	۳.۵	۱۴.۵	تأخودی
۲.۵	۱۰.۵	۲۰.۵	۰.۵	۱۰.۶	۱	۸	کاملاً
۰.۵	۰.۵	۱۳.۵	۰.۵	۰.۱	۲		نمی‌دانم
۰.۵	۱	۰	-				

10.30495/jssc.2023.1997641.2153

بدون پاسخ	۰.۵	۱	۱	۱	۲	۱	۰.۵
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

نتایج جدول شماره ۱۳ گویای این مطلب است که ۷۲.۵ درصد زنان ایرانی و ۹۱ درصد زنان ترکیه‌ای ها اصلا مشارکت نمی‌کنند در ایران ۱۱ درصد زنان و در ترکیه ۳ درصد مشارکت کامل دارند. زنان ایران و ترکیه بیشتر در امور خیریه و بشردوستانه، حفظ محیط زیست و ... مشارکت می‌کنند.

جدول ۱۴- رفتار مدنی پاسخگویان

	Sig	t	ترکیه	ایران	
	۰.۴۵	۱.۶۴	۸.۱۵	۸.۱۷	۲۰۰۰-۲۰۰۴
	۰.۰۰۴	۶.۵۴	۸.۱۸	۷.۳۱	۲۰۰۵-۲۰۰۹
	۰.۹۴	۲.۳۱	۷.۹۵	۷.۶۶	۲۰۱۷-۲۰۲۰
	۰/۰۰۰	۷.۱۴	۸.۰۹	۷.۷۱	میانگین

بر اساس ارقام مندرج در جدول ۱۴ میزان رفتار مدنی در بین زنان ترکیه (با میانگین ۸.۰۹) بیش از زنان ایرانی (با میانگین ۷.۷۱) می‌باشد. یکی از سنجش‌های رفتار مدنی، پرداخت کرایه می‌باشد و عدم پرداخت کرایه در بین مردم ایران درصد بیشتری را به خود اختصاص داده بود.

جدول ۱۵- شاخص هویت اجتماعی

کل	۲۰۰۰-۲۰۰۴		۲۰۰۵-۲۰۰۹		۲۰۱۷-۲۰۲۰		
	ایران	ترکیه	ایران	ترکیه	ایران	ترکیه	
زیاد	۷۹	۶۵.۹	۸۹.۱	۷۶.۶	۶۳.۹	۶۰.۸	۸۳.۸
تاحدودی	۱۴	۲۲.۷	۲.۶	۱۵.۱	۲۷.۸	۲۵.۶	۱۱.۲
اصلا	۴	۷.۳	۳.۱	۲	۶.۵	۷.۲	۲.۶
بدون پاسخ	۳	۴.۱	۵.۲	۶.۳	۱.۸	۶.۴	۲.۴
جمع	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

بر اساس نتایج به دست آمده در جدول شماره ۱۵، مشاهده می‌کنیم که هویت اجتماعی در ایران نسبت ترکیه در وضعیت بهتری قرار دارد که پایین بودن میزان هویت اجتماعی در ترکیه احتمالاً به دلیل حضور مهاجران مقیم در کشور ترکیه است چرا که مهاجر خارجی در آنجا زیاد است و اغلب پاسخگویان ایرانی ملیت ایران را داشته و بیان کرده‌اند که به هویت ملی و اجتماعی خود افتخار می‌کنند.

جدول ۱۶- شاخص طبقه اجتماعی پاسخگویان

کل	۲۰۰۰-۲۰۰۴		۲۰۰۵-۲۰۰۹		۲۰۱۷-۲۰۲۰			
	ترکیه	ایران	ترکیه	ایران	ترکیه	ایران		
۲	۱.۵	۲.۹%	۲.۹%	۲.۳%	۱.۱%	۱.۱%	۰.۵%	طبقه بالا
۲۵.۵	۲۹.۵	۲۱.۳%	۲۹.۳%	۲۶.۶%	۴۱.۶%	۲۷.۶%	۱۷.۳%	سطح متوسط به بالا
۳۵.۵	۴۲.۵	۳۶.۱%	۳۸.۷%	۳۷.۰%	۴۳.۱%	۳۳.۰%	۴۴.۹%	طبقه متوسط به پایین
۲۴.۵	۱۲	۲۴.۲%	۱۲.۸%	۲۲.۱%	-	۲۷.۱%	۲۳.۶%	طبقه کارگر
۹	۱۱.۵	۱۳.۱%	۱۰.۴%	۵.۴%	۱۲.۸%	۷.۷%	۱۱.۵%	طبقه پایین
۱	۱	-	۲.۵%	۰.۴%	-	۱.۷%	۱.۱%	نمی‌دانم
۲	۲	۲.۴%	۳.۴%	۱.۸%	۱.۴%	۱.۸%	۱.۱%	بدون پاسخ
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	جمع

نکته قابل توجه در خصوص اندازه گیری طبقه اجتماعی افراد این است که طبقه اجتماعی مقوله‌ای ذهنی بوده و از خود فرد پرسیده شده است که در چه طبقه‌ای قرار می‌گیرد و همانگونه که در جدول شماره ۱۶ مشاهده می‌شود فراوانی طبقه کارگر (اعم از فنی و شرکتی و ...) در جامعه ترکیه نسبت به ایران زیاد می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

از آنجا که هدف تحقیق، بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر امنیت اجتماعی زنان و مقایسه تطبیقی بین کشورهای ایران و ترکیه بود، بنابراین، در بخش نظری با استفاده از یک چارچوب نظری ترکیبی به بررسی ابعاد و عوامل مرتبط با امنیت اجتماعی زنان پرداخته شد. در تحقیق حاضر، امنیت به معنای آرامش خاطر درونی و اطمینان از نبود عوامل اضطراب آور تعریف گردید که تحقق آن به وجود و پایداری یکسری عوامل اجتماعی و اقتصادی وابسته است و ما در این پژوهش به دنبال شناسایی عوامل اجتماعی

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

مؤثر بر امنیت اجتماعی هستیم. حال اگر نتایج به دست آمده را مرور کنیم، باید ابتدا نتایج به دست آمده را از طریق رگرسیون تحلیل کنیم.

جدول ۱۸- نتایج تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی شاخص امنیت اجتماعی از طریق مؤلفه‌های اجتماعی (ایران)

P	T	Beta	SE	B	متغیر پیش‌بین
.۰۰۰	۶.۳۳۳		.۲۷۵	۷.۷۴۰	مقدار ثابت
.۰۰۰	۵.۱۵۴	.۰۱۰	.۰۳۶	.۱۸۶	هویت اجتماعی
.۰۰۸	۲.۶۵۵	.۱۱۶	.۲۴۲	.۱۱۲	اعتماد اجتماعی
.۰۰۰	۳.۶۸۶	.۷۷۰	.۰۴۳	.۱۶۰	اعتماد نهادی
.۲۲۲	۳.۱۴۹	.۱۴۹	.۰۴۶	.۱۴۶	مدارای اجتماعی
.۰۰۰	۴.۲۶۰	.۱۹۳	.۰۴۳	.۱۸۱	رفتار مدنی
.۰۰۰	۴.۶۲۲	.۷۸۷	.۰۵۰	.۰۳۰	مشارکت اجتماعی
.۲۲۲	۳.۰۱۱	.۱۲۵	.۰۵۱	.۷۵۷	طبقه اجتماعی

ADJ.R²=۰.۴۹ R²=۰.۵۱ R=۰.۵۷ D.Watson=۷.۷۵ & p=۰.۰۰

F=۱۹.۰۴۶ & P=۰.۰۰۰

از تفسیر جدول ۱۸ در گام اول به میزان ADJ.R² یا ضریب تعیین تعدیل شده توجه می‌شود. مقدار این آماره برابر با ۰.۴۹ می‌باشد که در صورتی که این مقدار در ۱۰۰ ضرب شود برابر با ۴۹ خواهد شد. به عبارتی هفت مؤلفه هویت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، اعتماد نهادی، مدارای اجتماعی، رفتار مدنی، مشارکت اجتماعی و طبقه اجتماعی ۴۹ درصد از واریانس شاخص امنیت اجتماعی را پیش‌بینی می‌کند. همچنین آماره حاصله برای آزمون دوربین و آتسون برابر با ۱/۷۵ بوده که در بازه ۱/۵ الی ۲/۵ قرار داشته و بیانگر عدم وجود خود همبستگی بین متغیرهاست. از سوی دیگر معنی دار بودن رگرسیون به وسیله آزمون F محاسبه شده است و سطح معنی‌داری این آماره برابر ۰/۰۰۰ بوده که کمتر از سطح استاندارد ۰.۰۵ است و با ۹۹٪ می‌توان مدل رگرسیون را اجرا نمود.

باتوجه به داده‌های جدول مشاهده می‌شود ضرایب رگرسیون استاندارد شده در ایران برای مؤلفه‌های مدارای اجتماعی ($\beta = 0.21, t = 5.15, p < 0.05$)، رفتار مدنی ($\beta = 0.19, t = 4.26, p < 0.05$)، مشارکت اجتماعی ($\beta = 0.18, t = 4.62, p < 0.05$) و اعتماد نهادی ($\beta = 0.17, t = 3.68, p < 0.05$) بیشترین تأثیر را بر شاخص امنیت اجتماعی زنان ایران دارند.

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

جدول ۱۹- نتایج تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی شاخص امنیت اجتماعی از طریق مؤلفه‌های اجتماعی (ترکیه)

متغیر پیش‌بین	B	SE	Beta	T	P
مقدار ثابت	۲.۲۳۲	.۷۸۷		۱۱.۹۲۰	.۰۰۰
هویت اجتماعی	.۱۰۸	.۲۲۶	.۱۲۴	۴.۱۴۳	.۰۰۰
اعتماد اجتماعی	-.۱۰۰	.۲۲۸	.۱۱۶	۳.۵۰۴	.۰۰۰
اعتماد نهادی	.۱۶۵	.۲۲۹	.۱۸۵	۵.۶۲۹	.۰۰۰
مدارای اجتماعی	.۷۵۷	.۰۳۳	.۱۴۰	۴.۷۰۰	.۰۰۰
رفتار مدنی	.۱۵۱	.۰۳۵	.۱۳۳	۴.۲۸۲	.۰۰۰
مشارکت اجتماعی	.۰۹۷	.۲۲۴	.۰۵۴	۱.۰۱۸	.۵۰۱
طبقه اجتماعی	.۱۲۲	.۰۳۰	.۰۹۷	۳.۳۶۲	.۰۰۱

ADJ.R²=۰.۴۶ R²=۰.۴۸ R=۰.۵۳ D.Watson=۱.۸۹ & p=۰.۰۰۰
F=۲۵.۳۱ & P=۰.۰۰۰

از تفسیر جدول ۱۹ در گام اول به میزان ADJ.R² یا ضریب تعیین تعدیل شده توجه می‌شود. مقدار این آماره برابر با ۰.۴۶ می‌باشد که در صورتی که این مقدار در ۱۰۰ ضرب شود برابر با ۴۶ خواهد شد. به عبارتی هفت مؤلفه هویت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، اعتماد نهادی، مدارای اجتماعی، مدنی رفتار، مشارکت اجتماعی و طبقه اجتماعی ۴۶ درصد از واریانس شاخص امنیت اجتماعی را پیش‌بینی می‌کند. همچنین آماره حاصله برای آزمون دوربین واتسون برابر با ۱/۸۹ بوده که در بازه ۱/۵ الی ۲/۵ قرار داشته و بیانگر عدم وجود خود همبستگی بین متغیرهاست. از سوی دیگر معنی دار بودن رگرسیون به وسیله آزمون F محاسبه شده است و سطح معنی‌داری این آماره برابر ۰/۰۰۰ بوده که کمتر از سطح استاندارد ۰.۰۵ است و با ۹۹٪ می‌توان مدل رگرسیون را اجرا نمود.

باتوجه به داده‌های جدول مشاهده می‌شود ضرایب رگرسیون استاندارد شده در ترکیه برای مؤلفه‌های اعتماد نهادی ($\beta = 0.18, t = 5.62, p < 0.05$)، مدارای اجتماعی ($\beta = 0.14, t = 4.70, p < 0.05$)، رفتار

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

مدنی ($\beta = 0.13, t=4.28, p<0.05$) و طبقه اجتماعی ($\beta = 0.097, t=3.362, p<0.05$) بیشترین تأثیر را بر شاخص امنیت اجتماعی ترکیه دارند. اما برای انجام مقایسه تطبیقی عوامل اجتماعی مؤثر بر امنیت زنان در کشورهای ترکیه و ایران باید ابتدا بدانیم که این عوامل در دو کشور تفاوت معنی داری دارند یا نه؟ بنابراین، با استفاده از آزمون تی دو نمونه‌ای مستقل نتایج به دست آمده را می‌سنجیم.

جدول ۱۷- آزمون تی دو نمونه‌ای مستقل

	تعداد	میانگین	انحراف از میانگین	t	p
ایران	۳۱۵۸	۳.۴۴	.۲۱۵۱	۱.۱۲	۰.۵۷۱
ترکیه	۳۵۲۱	۳.۶۳	.۲۰۱۳		

همانگونه که در این جدول مشاهده می‌شود سطح معناداری بدست آمده (0.571) بزرگتر از سطح استاندارد است ($p > 0.05$). بنابراین، می‌توان گفت میزان امنیت اجتماعی زنان در کشورهای ایران و ترکیه تفاوت معناداری با یکدیگر ندارد و میانگین امنیت اجتماعی نیز برای هر دو کشور نزدیک به هم می‌باشد.

بنابراین، با توجه به نتایج کلی به دست آمده از آزمون تی دو نمونه‌ای و ضرایب رگرسیون استاندارد شده مشخص می‌شود که میزان امنیت اجتماعی زنان در کشورهای ایران و ترکیه تفاوت معنی داری نداشته و در کشور ایران مؤلفه‌های مشارکت اجتماعی، رفتار مدنی، اعتماد نهادی و مدارای اجتماعی بیشترین تأثیر را بر شاخص های امنیت اجتماعی زنان ایران دارند و در کشور ترکیه مؤلفه‌های طبقه اجتماعی، مدارای اجتماعی، اعتماد نهادی و رفتار مدنی بیشترین تأثیر را بر شاخص احساس امنیت اجتماعی زنان ترکیه دارند. لازم به ذکر است که در کشور ترکیه مؤلفه مشارکت اجتماعی غیرمعنادار بوده و بر شاخص های امنیت اجتماعی تأثیری نداشته است.

پاسخ به سوالات پژوهش

سوال اول: آیا میزان امنیت اجتماعی زنان در کشورهای ایران و ترکیه تفاوت دارد؟

به دلیل بزرگتر از میزان استاندارد بودن سطح معناداری آزمون تی (0.571)، نتیجه می‌گیریم که میزان امنیت اجتماعی زنان در کشورهای ایران و ترکیه تفاوت معناداری با یکدیگر ندارد.

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

سوال دوم: مؤلفه‌های اجتماعی تأثیرگذار بر شاخص‌های امنیت اجتماعی زنان در کشورهای ایران و ترکیه کدامند؟

همان‌طور که گفته شد نتایج نشان می‌دهد که در کشور ایران مؤلفه‌های مشارکت اجتماعی، رفتار مدنی، اعتماد نهادی و مدارای اجتماعی بیشترین تأثیر را بر شاخص‌های امنیت اجتماعی زنان ایران دارند و در کشور ترکیه مؤلفه‌های طبقه اجتماعی، مدارای اجتماعی، اعتماد نهادی و رفتار مدنی بیشترین تأثیر را بر شاخص احساس امنیت اجتماعی زنان ترکیه دارند.

پیشنهادات:

طبق نتایج به دست آمده، مؤلفه‌های مدارای اجتماعی، رفتار مدنی، مشارکت اجتماعی و اعتماد نهادی بیشترین تأثیر را بر شاخص امنیت اجتماعی در ایران داشته‌اند. بنابراین بهبود و افزایش شاخص‌های مذکور از طریق برنامه کوتاه مدت، میان مدت و بلندمدت در سطح کلان کشوری و ملی توسط نهادهای قانونگذار و اجرایی می‌تواند در افزایش امنیت اجتماعی زنان مؤثر باشد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

10.30495/jssc.2023.1997641.2153

منابع

- باباخانی، فرهاد (۱۳۸۹)، «بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت با تأکید بر نقش پلیس»، فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، ش ۲۱، ص ۱۸۳-۱۹۹.
- بایبری، امیدعلی، و همکاران (۱۳۹۴)، بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی و برخی عوامل مرتبط با آن: مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی استان ایلام. فرهنگ ایلام. دوره شانزدهم، شماره ۴۶ و ۴۷، بهار و تابستان، ص ۹۰-۷۵.
- باومن، زیگمونت (۱۳۸۴)، عشق سیال: در باب ناپایداری پیوندهای انسانی. ترجمه عرفان ثابتی. تهران: ققنوس
- بوزان، ب. (۱۳۷۸)، مردم، دولت‌ها و هراس، ترجمه: پژوهشکده مطالعات راهبردی، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- پیرسون، پل (۱۳۹۳)، سیاست در بستر زمان تاریخ نهادها و تحلیل‌های اجتماعی. ترجمه محمد فاضلی، تهران: نشر نی.
- تنهایی، ابوالحسن. (۱۳۷۴)، مکاتب و نظری‌ها ی جامعه‌شناسی، تهران: مرن‌دیز.
- خادمی، علی (۱۳۸۷)، «بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی (مطالعه تجربی جوانان شهر تهران)»، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران دانشکده علوم اجتماعی.
- دورکیم، امیل (۱۳۸۳)، صور بنیادی حیات دین ی، ترجمه باقر پرهام، تهران: نشر مرکز.
- روشه، گی. (۱۳۷۶). جامعه‌شناسی تالکوت پارسونز، ترجمه عبد الحسین نیک گهر، تهران: تبیان
- سید میرزایی، م. و دیگران (۱۳۹۰)، «بررسی رابطه میان عوامل اجتماعی و امنیت اجتماعی زنان سرپرست خانوار (مورد مطالعه: زنان شهر ایلام)»، فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، ش ۲۸، ص ۷۹-۱۰۸.

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

- صارمی، محمدرضا و سنایی، اردشیر (۱۳۹۷)، جایگاه سیاست‌گذاری‌های اقتصادی در ثبات سیاسی ترکیه پس از ۲۰۰۲. فصلنامه روابط بین‌الملل. دوره ۱۱، شماره ۴۲. ص.ص ۱۵۵-۱۳۳.
- صدیق سروستانی، ر. (۱۳۸۳)، آسیب‌شناسی اجتماعی، تهران: انتشارات آن.
- ضرابی، ا. و دیگران (۱۳۹۱)، «سنجش عوامل مؤثر بر احساس امنیت شهروندان شهر مشهد»، فصلنامه پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، سال اول، شماره دوم، ص ۱۰۵-۱۲۳.
- عباسی‌نژاد، حسین و رفیعی‌امام، علینقی (۱۳۸۵)، «ارزیابی شاخص توسعه انسانی در مناطق روستایی ایران»، مجله تحقیقات اقتصادی، ش ۷۲، ص ۳۱-۵۴.
- فیض‌زاده، علی (۱۳۸۲)، «بررسی مقایسه‌ای شاخص‌های توسعه انسانی ایران و کشورهای همسایه»، فصلنامه رفاه اجتماعی، سال سوم، ش ۹، ص ۱۳-۲۵.
- کاهه، احمد (۱۳۸۴)، مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی. (جلد اول)، تهران: انتشارات گلپونه.
- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۹)، جهان رها شده: گفتارهایی درباره یکپارچگی جهانی، ترجمه علی اصغر سعیدی و یوسف حاجی عبدالوهاب، انتشارات علم و ادب، چاپ اول.
- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۷)، «پیامدهای مدرنیته»، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: نشر مرکز.
- مختاری، م. و دیگران (۱۳۹۱)، «بررسی عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی در شهر یاسوج»، فصلنامه پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، سال اول، شماره دوم، ص ۲۱-۴۰.
- موسوی‌خامنه، مرضیه؛ ودادهیر، ابوعلی و بزرگر، نسرين (۱۳۸۹)، «توسعه انسانی مبتنی بر جنسیت و آموزش زنان (نتایج مطالعه‌ای بین کشوری)»، زن در توسعه و سیاست (پژوهش زنان)، دوره ۸، ش ۴، ص ۵۱-۷۳.
- نبوی، ح. و دیگران (۱۳۸۷)، «بررسی تأثیر پایگاه اجتماعی- اقتصادی و هویت قومی بر اساس امنیت اجتماعی»، فصلنامه دانش انتظامی، سال دهم، شماره نهم، ص ۹-۳۶.
- نبوی، سید عبدالحسن؛ و همکاران (۱۳۸۹)، بررسی عوامل اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی، فصلنامه جامعه‌شناسی کاربردی. سال بیست و یکم، شماره پیاپی ۴۰، شماره ۴، زمستان، ص ۹۶-۷۳.
- ستوده، هدایت الله (۱۳۸۴)، مقدمه‌ای بر آسیب‌شناسی اجتماعی تهران: انتشارات آوای نور
- شیخی، محمدتقی (۱۳۸۷)، جامعه‌شناسی شهری و آسی‌شناسی شهروندی، انتشارات حریر، تهران.
- صدیق سروستانی، رحمت الله (۱۳۸۵)، امنیت اجتماعی، شهرنشینی و بوم‌شناسی هراس، مجموعه مقالات همایش بررسی نقش روان‌شناسی و مشاوره و مددکاری اجتماعی در تأمین و توسعه امنیت روانی اجتماعی، جلد اول، تهران: معاونت اجتماعی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

- عنایت، حلیمه، موحد، مجید، حیدری، الهام (۱۳۹۱)، مطالعه رابطه اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در میان جوانان ۱۵-۲۹ سال ساکن شهر شیراز و یاسوج، فصلنامه جامعه‌شناسی کاربردی، سال ۲۳، شماره اول.
- کمالی، عادل (۱۳۸۴)، مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی نابرابری‌های اجتماعی تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها.
- کلانتری، محسن و همکاران (۱۳۸۸)، مدیریت و تحلیل داده‌های بزهکاری در بخش مرکزی شهر تهران با استفاده از تکنیک‌های درون‌یابی و سامانه اطلاعات جغرافیایی، فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، سال چهارم، ص ۴۲۸ - ۵۰۴.
- محمودلی، مجید (۱۳۹۸)، مدیریت و نظارت بر بهره‌وری سازمانی، جزوه آموزشی، معاونت طرح و برنامه و بودجه ف.ا. تهران بزرگ.
- مساواتی آذر، مجید. (۱۳۷۲). دیدگاه‌های جامعه‌شناسی درباره تغییرات اجتماعی تهران: سازمان چاپ هادی.
- نویدینا، م. (۱۳۸۲)، «درآمدی بر امنیت اجتماعی»، فصلنامه مطالعات راهبردی، سال ششم، ش ۱۹، ص ۷۶-۵۵.
- نویدینا، منیژه (۱۳۸۵)، تأملی نظری در امنیت اجتماعی؛ با تأکید بر گونه‌های امنیت، فصلنامه مطالعات راهبردی. سال نهم، شماره ۱، بهار.
- نویدینا، منیژه (۱۳۸۸)، امنیت اجتماعی، چاپ اول، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- نیازی، محسن. شقایق مقدم، الهام. شادفر، یاسمن (۱۳۹۰)، « بررسی رابطه بین میزان سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین زنان مناطق شمال (۱ و ۲) و جنوب شهر (۲۰ و ۱۹) تهران»، فصلنامه جامعه‌شناسی مطالعات جوانان، سال دوم، شماره سوم، ص ۱۳۱-۱۶۰.
- هادی زاده، مریم (۱۳۸۲)، حاشیه‌نشینی و راهکارهای ساماندهی آن. مشهد: شهرداری مشهد.
- هزار جریبی، جعفر؛ و حامد، محبوبه (۱۳۹۱)، رابطه اعتماد اجتماعی و احساس امنیت در میان شهروندان تهرانی، فصلنامه برنامه‌ریزی رفاه و توسعه اجتماعی. شماره ۱۲، ص ۵۷-۳۱.
- هزار جریبی، جعفر (۱۳۹۰)، احساس امنیت اجتماعی از منظر توسعه گردشگری، مجله علمی پژوهشی جغرافیا و برنامه‌ریزی محیطی دانشگاه اصفهان، سال ۲۰، شماره ۲، تابستان، ص. ۱۴۳ - ۱۲۱ :
- هس، کارن ام، میلر، لیندا (۱۳۸۲)، پلیس در اجتماع، راهبردهایی برای قرن بیست و یکم، جلد اول، ترجمه رضا کلهر، دانشگاه علوم انتظامی امین، معاونت پژوهشی، اداره چاپ و نشر.

10.30495/jssc.2023.1997641.2153

Ando, Shio (۲۰۰۹), "The Impact of Defense Expenditure on Economic Growth: Panel Data Analysis Based on the Feder Model", The International Journal of Economic Policy Studies, Vol. ۴ Article ۸, pp ۱۴۱-۱۵۴.

Dunne, P., R. Smith and D. Willenbockel (۲۰۰۵), "Models of Military Expenditure and Growth: A Critical Review", Defense and Peace Economics, ۱۶ (۶), pp. ۴۴۹-۴۶۱.

Fischer, C. S. (۲۰۱۴). To dwell among friends. Chicago, CH: University of Chicago Press.

HDR. (۲۰۰۴) Human Development Report, Available at: <http://hdr.undp.org/reports/global/۲۰۰۴> (۱۵May ۲۰۰۵)

HDR. (۲۰۰۵) Human Development Report, Available at: <http://hdr.undp.org/reports/global/۲۰۰۵> (۰۰March ۲۰۱۳)

HDR. (۲۰۱۱) Human Development Report, Available at: <http://hdr.undp.org/reports/global/۲۰۱۱> (۰۰ March ۲۰۱۳)

Human Development Report. (۱۹۹۴) UNDP, New York oxford, university Press.

Jackson, J and Gray, E (۲۰۰۷), "Functional Fear: Adaptational Features of Worry about Crime", London School of Economics, Working Paper.

Jackson, Jonathan (۲۰۰۶) ,Introducing Fear of Crime to Risk Research." Risk Analysis. Vol. ۲۶, No. ۱, Pp. ۲۵۳- ۶۴.

Jackson, Jonathan (۲۰۱۵) ,Introducing Fear of Crime to Risk Research.» Risk Analysis. Vol. ۲۶, No. ۱, Pp. ۲۵۳ -۶۴.

Jalava, Jane (۲۰۱۴), From norms to trust: The Luthmannian Connevtion between Trust and system, University of Helsinki, sage publication, London.

Khogali, Mustafa Mohamed, (۲۰۰۱) Nomads and Their Sedentarization in Sudan .Khartum: University of Khartum, Department of Geography.

Lindestrom, Martin; Merlo, Joan & Ostergren, Per-Olof, (۲۰۰۳). "Social capital and sense of insecurity in the Neighbour: a

10.30495/jsc.2023.1997641.2153

- population-based multilevel analysis in Malmo, Sweden". Social science & medicine, Vol ۵, p ۱۱۱۱-۱۱۰۰
- Lubuva, M, Mtani, J (۲۰۰۴) Urban space and security: A case of Dar es salaam, Safty audits for women, Tansania university report.
- Mcleod, S. (۲۰۱۴). Maslow's Hierarchy of Needs. Available at, - <http://www.simplypsychology.org/maslow.html>.
- Midgley, J, Tang, K (۲۰۰۸) Social security: The economy and development, Palgrave Macmillan Publication
- Moller, B. (۲۰۰۰) National, Societal and Human Security Discussion – case study of the Israel Palestine conflict, Clemente, F & Kleiman, M. B. (۱۹۹۷). Fear of crime in the United States: A multivariate analysis, Pennsylvania state university.
- Moller, B. (۲۰۱۴). National, Societal & Human Security Discussion; Case study of the Israel – Palestine Conflict. Centre for European Policy Studies, Brussels, ۲۷۷-۲۸۸.
- D. C. (۱۹۹۵). The new institutional economics and third world development. In J. Harriss, J. Hunter & C. M. Lewis (Eds.). The New Institutional Economics and Third World Development. Routledge. Pp ۲۷-۲۵
- Saroukhani, B. (۲۰۱۱). An Introduction to the Encyclopedia of Social Sciences. Vol. II, Tehran: Kayhan.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی